

Barbora PAULI, *Cesta českého jezuitu Karla Slavička do Číny a jeho misijní působení v zemi v letech 1716-1735*, bakalářská práce, FHS UK, 2008

Oponentský posudek

Název předkládané bakalářské práce slibuje představení misionářské cesty jezuitu Karla Slavička a rozbor jeho působení v Číně. Abstrakt práce specifikuje, že se bude věnovat přístupu misionářů ke kulturně odlišnému prostředí, christianizaci Číny a duchovnímu i vědeckému působení Karla Slavička na základě rozboru té části korespondence tohoto jezuitu, která byla přeložena do češtiny.

Práce je rozdělena na čtyři části. Úvod tvoří úvodní stať, která přináší obsah jednotlivých kapitol, jež je natolik podrobný, že v následujícím textu nutně dochází k opakování informací, textu by proto prospělo spíše jasné položení základních otázek. Velmi stručný je naopak rozbor pramenů (autorka pracuje jen s vydanými prameny)¹ a literatury. Přehled literatury, kde je opomenuta i část děl, které jsou později využita, je pravděpodobně nejproblematičtější částí práce a ukazuje jasně ty její slabiny, jež pramení z neznalosti zahraniční literatury² a nedostatečné rešerše produkce domácí,³ včetně kvalifikačních prací.⁴ Druhá část je nazvána „Historický kontext“ a začíná shrnutím jezuitského misijního poslání, jež je podáno stručně, ale v celku výstižně. Snad jen by bylo na tomto místě dobré zdůraznit rozdíl mezi misijními cestami do „barbarských“ území Ameriky a do kulturně vyspělé Číny či Japonska. Následuje výklad o situaci v Číně, který je jednou z nejzdařilejších částí práce. Třetí část je zaměřena a osobu K. Slavička, některé části výkladu jsou konkretizací výkladu předchozího, závěrečné kapitoly jsou pak věnovány vědecké korespondenci. Závěr hodnotí zejména vztah misionářů a především Slavička k čínské kultuře. Vedení paralely mezi zprávami misionářů a zájmem o

¹ Bylo by dobré pracovat ještě s Schulz, Václav, *Korespondence jezuitů provincie české z let 1584–1770: z archivu Musea království Českého*. Praha 1900. ed. Historický archiv České akademie císaře Františka Josefa I. pro vědy, slovesnost a umění, č. 17; Desideri, Ippolito, *Cesta do Tibetu*, Praha 2001.

² Např. Brockey, Liam Matthew, *Journey to the East. The Jesuit Mission to China, 1579-1724*. Cambridge 2007; Wu Yinlan, *La Cina di Daniello Bartoli*, Roma 2014; Preckler, Ferdinand Guillén, *History of the Church in Asia*, Roma 2017.

³ Jen ke Slavičkovi či misiím v Číně ještě např. Kolmaš, Josef, From the Correspondence of T.S.Bayer of St.Petersburg and Father Carolus Slaviček, S.J., of Peking: The Letter of January 6, 1735, containing the "Cryptic" Text of an Indian Song. *Archiv orientální : Quarterly Journal of African and Asian Studies* 62, č. 1, (1994.) s. 54-64; Týž, Další Slavičkovy listy z Číny *Listy filologické* : 29, č. 3-4, (2006.) s. 357-382; Gonda, Radim, Rodové kořeny a genealogické souvislosti jezuitského misionáře Karla Slavička, *Západní Morava : vlastivědný sborník*, Roč. 19, (2015), s. 34-48; Nosek, Lukáš, Karel Slaviček a Ippolito Desideri: dva osudy jezuitských misionářů v Číně a Tibetu. *Teologické texty*. 21, č. 1 (2010), s. 25-28; Olivová, Lucie, Ignaz Sichelbarth (1708-1780), a Jesuit painter in China, In: *Bohemia Jesuitica 1556-2006 : sv. 2*, Praha, 2010 s. 1431-1450; Karský, Georgij, Patre Francisco Noël, SJ a jeho astronomická měření v Indii a (hlavně) v Číně, *Dějiny vědy a techniky* 14, (2006.) s. 47-54;

⁴ Kadeřávek, Martin, *Jezuitské mise v Číně v 17. a 18. století*, diplomová magisterská práce, PF UK, Praha 2006; Vondrák, Dominik, Karel Slaviček, český Jezuita, misionář v Číně, diplomová bakalářská práce, FF UPOL, Olomouc 2017; Rohlová, Kateřina Jenny, Politika adaptace jezuitské misie v Japonsku pod vedením Alessandra Valignana, diplomová magisterská práce, FF UK, Praha 2013.

čínsku kulturu v elitách evropské společnosti jistě není nesprávné, ale nabylo by větší průkaznosti, kdyby je autorka doplnila odkazem na dobové tisky zpracovávající tyto informace do moderně řečeno kulturně-historických pojednání vydávaných v latině i národních jazycích.⁵

Téma katolické misie v Číně navíc spojené s osobou „českého“ jezuity je velmi atraktivní, zejména klade-li si autorka otázky týkající mezikulturního přenosu a vzájemné vnímavosti jednotlivých kulturních prostředí resp. jejich představitelů vůči sobě, ale také odborně značně náročné. Pro jeho zvládnutí autorce nechybí odvaha, schopnost nadhledu a vykročení ze zažitých schémat, schází jí však doposud hlubší znalost problematiky zámořských misí obecně a dostatečné jazykové vybavení (bez znalosti latinského originálu dopisů je minimálně třeba se vyhnout úvahám o stylistické podobě korespondence). K tomu, jak se zdá, přistoupila také časová tíseň při psaní bakalářské práce, která se odrazila v poněkud neučesaném naplnění dobře promyšlené struktury práce. V textu se tak několikrát opakuje konstatování o pozitivním přístupu M. Ricciho v čínské tradici, informace o sporech jezuitů a dominikánů či líčení závěru vnitrocírkevního i mezinárodního konfliktu ve věci tzv. čínských ritů. Na několika místech dochází ke zkratovitým formulacím, např. na s. 27 se hovoří o „vstupu do církve“ místo o „vstupu do řádu“ nebo případně o „vstupu do služeb církve“. Některé informace se v textu čtenář dozví později, než by potřeboval. Např. informaci, že jeden z adresátů korespondence Julius Zwicker byl provinciál české provincie a tedy Slavíčkův představený, se dozvídáme až při třetím výskytu jeho jména v textu.

Po stránce stylistická je práce vcelku zdařilá, bez nesrozumitelných formulací a gramatických chyb, za lepší promyšlení by stála užívaná podoba křestních jmen, která je v práci závislá patrně na zdrojové literatuře, a tak se v ní pohybují svorně Italové Matteo Ricci a Giovanni da Montecorvino vedle Děťřicha Pedriniho (Theodorico) či Francouze Štěpána Suecieta.

Přes uvedené výhrady práce splňuje kritéria bakalářské práce a doporučuji ji k obhajobě s hodnocením **dobře**.

Mgr. Kateřina Valentová, PhD.

Praha 31. 8. 2018

⁵ Cornelius Hazart, Kirchen-Geschichte, Wien 1678; Barotoli, Daniello, Dell' Historia della Compagnia di Gesù. La Cina, Roma 1663; Crasset Jean, Außführliche Geschichte der in dem äussersten Welt-Theil Gelegenen ... (Augsburg 1738); Jouvancy, Joseph, Historiae Societatis Jesu, V/2, Romae 1710.